

Pogledi iz Rima i na Rim u prvom polugodištu 2012.

Emilio Marin

Potvrđuje se ono što sam naslućivao i o čemu sam razgovarao s nekolicinom, a to je da će papa Benedikt XVI. biti manje političar od Ivana Pavla II. To je njegova struka, to je njegova priroda, to je njegova crkvenost, to je njegovo shvaćanje uloge Katoličke crkve za dostojanstvo čovjeka i u službi općeg dobra.

Vijest bez presedana u novijoj povijesti papinstva: njegov sobar – ime kojega praktički nismo ni znali, lice smo mu znali, onoliko koliko znamo i papamobil u kojem je on bio zadnjih nekoliko godina uvijek do šofera, ili onoliko koliko smo znali i papin kišobran kojega bi mu on, kad je bilo potreba, otvarao; da taj sobar ili batler ili majordom, osoba koja je sigurno prošla svekolike vatikanske provjere da bi mogla nesmetano opsluživati Papu – uhićen je usred Vatikana s teškom optužbom. Međutim, da Crkva doista počiva na Petru-Stijeni i da je Vrata paklena neće nadvladati, mogli smo se uvjeriti kada je nekoliko dana nakon uhićenja svog sobara, afere koja je u ljudskom smislu strahovito potresla papinski dvor, Papa u Milanu doživio trijumf. Papa je, kao i obično, i u Milanu bio izvrstan u izravnim, spontanim odgovorima, djeci je dao perspektivu na osnovi vlastitog iskustva u obitelji, odlazaka u crkvu, molitve i pjevanja, zajedničkog nedjeljnog ručka, svojevrsnog dječjeg raja u obitelji, čak je nadodao da mu se čini da bi u raj u moglo biti onako kako je bilo u njegovu djetinjstvu pa ima dojam da bi odlazak s ovog svijeta bio kao neki povratak u kuću djetinjstva.

Činjenica, međutim, da su povjerljiva pisma dospjela u javnost te da ona bjelodano pokazuju nemogućnost da se pojedine strane u visokoj vatikanskoj upravi usuglase oko nečega što u široj javnosti može biti protumačeno kao postojanje korupcije, možda je manje dojmljiva od one na koju su neki ukazali, a pozivajući se na jedno prijašnje Papino citiranje Svetoga pisma, iz pisma sv. Pavla, o razjedanju među Kristovim učenicima.

Kardinal Raffaele Farina, SDB, arhivar i knjižničar Svete Rimske Crkve, pohodom je Zagrebu, gdje je bio gost kardinala Josipa Bozanića, učinio posebnu čast Hrvatskom katoličkom sveučilištu budući da je svoj zadnji posjet inozemstvu u dužnosti vrhovnoga poglavara Papinskoga arhiva i knjižnice, te

institucije dragocjene za čovječanstvo, posvetio prvom *Dies academicusu* najmlađeg hrvatskog sveučilišta. Kardinal je pohodio i glasovito marijansko svetište Mariju Bisticu. Neki kažu da danas ima previše salezijanaca u upravljačkoj strukturi Rimske Crkve. Ako su svi kao don Farina, kako sebe kardinal Farina najradije zove, neka ih.

Pisac ovog članka, za vrijeme svoje službe veleposlanika Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici, od 2004. do 2011., nije doživio kardinalsko imenovanje, koje se očekivalo, nekog prelata iz Hrvatske. Međutim, imao je radost doživjeti kreaciju kardinalom argentinskog nadbiskupa hrvatskog podrijetla. Estanislao Esteban Karlič, umirovljeni paranski nadbiskup, od roditelja iz Riječke nadbiskupije, tankočutan čovjek, tihi rodoljub i istaknuti teolog, bio je nekoliko puta, kako u rezidenciji hrvatskog veleposlanika tako i u njegovu uredu, Sv. Petru najbližem od svih veleposlanstava. U to doba bila je rođena i ideja o razgovoru s tri kardinala, koja se, nažalost, u izvorno zamišljenom obliku, neće ostvariti.

Kao najvažniji crkveni događaj u 2012. godini ističe se XIII. redovna opća skupština Sinode biskupa koju je Papa sazvaio za listopad i koju priprema glavni tajnik Sinode nadbiskup Nikola Eterović. Tema Sinode je: »Nova evangelizacija za transmisiju (prijenos) kršćanske vjere«. Nakon razmatranja raznih aspekata, mogli bismo zaključiti da bi bit nove evangelizacije bila u povratku na staru evangelizaciju, onu izvornu, s početka, onu koja je morala uvijek biti način bivstvovanja kršćana, onu po kojoj su trebali biti prepoznati. Treba samo ostvarivati, tj. živjeti, taj povratak!

Pohod pape Benedikta XVI. Kubi pobudio je veliku pozornost međunarodne zajednice, kako zbog brojnih pozitivnih pomaka i nada u bolju sutrašnjicu kubanskog društva, tako i poradi nekih nezadovoljnih disidentskih skupina na samoj Kubi, kojima je očito bio na ovaj ili onaj način onemogućen bliži ili dalji susret s Papom. Međutim, nije u tom smislu bio puno drukčiji ni prethodni povijesni pohod Ivana Pavla II. Kubi. Na neki način, ti su pohodi određena karipska varijanta svojevjremene vatikanske *Ost-politike*. Ona, ova karipska, uvažava vlast, ali naviješta cjelovito Evandjelje.

Uredništvo u ožujku lani objavljene knjige *La Chiesa croata e il Concilio Vaticano II*, potpisuju prof. Philippe Chenaux, *Pontificia Università Lateranense*, akademik Franjo Šanjek, KBF Zagreb, i autor ovog članka koji je knjigu i uručio Papi prilikom svog oproštajnog posjeta kao hrvatskog veleposlanika, 4. ožujka, lani. Spomenimo da je Papa u toj prigodi potvrdio svojevjremeni primitak i zanimljivost pisma umirovljenog splitskog nadbiskupa Frane Franića, na latinskom, koje mu je bio uputio malo vremena nakon njegovog izbora.

Međutim, ono što je bez daljnje obilježilo odnose između papinskog Rima i Hrvata u 2011. jest posjet pape Benedikta XVI. Hrvatskoj u lipnju i slučaj oko nekadašnje benediktinske opatije Dajla u Istri tijekom ljeta. Začudno je da je u tako izuzetno kratkom vremenskom rasponu zabilježeno vrhunsko pozitivno iskustvo susreta Pape s hrvatskim društvom i tako traumatsko sučeljavanje

jednog, uvjetno rečeno, vatikanskog i hrvatskog pogleda na konkretno sporno pitanje. Puno je medijske pozornosti posvećeno prvom i previše drugom događanju. Kad sam prije osam godina upoznao kardinala Josepha Ratzingera, napomenut ću da je jedno od dva pitanja koje mi je budući Papa postavio bilo: »Što ima novo u Međugorju?« Očekujemo da nam mudri i blagi Papa podari pravorijek!

Providonosna je bila intuicija zagrebačkog nadbiskupa kardinal Josipa Bozanića kad je utemeljio novo Hrvatsko katoličko sveučilište u Zagrebu, koje se sad uspješno razvija: nakon što već ima djelatan studij povijesti, sad se otvaraju i dva nova studija, psihologije i sociologije. Netko će spočitnuti: Što će novo sveučilište uz već niz postojećih javnih sveučilišta u Hrvatskoj? Međutim, ako bude izvrsno, a samo takvo može biti i opravdano, onda nema potrebe za brigu. Od izvrsnosti nikad neće biti štete. Kada se nešto započinje ne možemo biti sigurni hoće li to biti dobro ili loše. Zar i ovdje nije opravdano primijeniti onu evandeosku *Duc in alto!*, pa što bude na pučini! *Audaces Fortuna iuvat!* Bitno je da se okupe kvalitetni ljudi, da se provode kvalitetni programi i projekti, naravno i s nekom posebnosću, pa će doći i financijska sredstva. Nije poanta u naglasku na one atribute koje ima novo sveučilište, u tome da bi se shvatila, a još manje stvorila opozicija: naše katoličko, drugo nekatoličko (primjerice, u nekim su zapadnoeuropskim zemljama muslimani vrlo zastupljeni u studijima na katoličkim institucijama), niti: naše hrvatsko, drugo nehrvatsko (primjerice, u Hrvatskoj postoji nekoliko »hrvatskih narodnih kazališta«). Treba shvatiti te atribute kao našu dodanu vrijednost.

Ako je fra Karlo Jurišić započeo s uređivanjem *Kačića*, onda je fra Hrvatinić Gabrijel Jurišić taj koji je, zahvaljujući višedesetljetnom uređivanju tog zbornika, praktički inkarnirao taj franjevački zbornik za vjeru, kulturu i znanost; bio je živi *Kačić*: gdje je bio on, fra Hrvatinić, tu je bio i *Kačić*, pa premda oba brata, rođena i franjevačka istovremeno, koja ove godine obilježavaju svoje jubileje, mogu zaslužno ponijeti titulu *Kačić naših dana*, ipak je fra Hrvatinić njoj bliži, upravo radi tolikog i takvog protezanja kroz vrijeme i u prostor! U telefonskom razgovoru, petnaestak dana prije preminuća, umirovljeni splitsko-makarski nadbiskup mons. Ante Jurić radovao se ponovnom boravku u Puli, a ja sam se radovao da ćemo za nekoliko mjeseci proslaviti njegov 90. rođendan. Izrazio je skepsu. Nažalost, imao je pravo. Ali, možda je lijepo da je on svoj zemaljski kraj dočekao u toj sredini koju je toliko zavolio, kao svoj Vranjic i Solin. Bio je neizmjerljivo sretan u svojoj novoodabranoj sredini, uvjeren da je *Redemptoris Mater* budućnost Crkve. I providnost je omogućila da upravo iz te točke ode u svoju *Budućnost*.

Možemo zaključiti ovaj mali niz pogledâ »iz Rima i na Rim«, koje sam od ove Nove godine iskazivao u kolumni u sarajevskom *Katoličkom tjedniku*, da je u svakom trenutku, od samih početaka, Sveta Stolica bila za ujedinjenje Europe, samo je varirao opseg tog ujedinjenja kao i stupanj važnosti koji je ta tema

---

imala u cjelini djelovanja Svete Stolice. Stoga, ako dobro razmislimo, bit je u ljudima, pa – u poznatim primjerima, u počecima Europske unije, pred kojom se sad nalazi i Hrvatska – ljudima katoličke vjere, koji su i kakvi su! Oni koji su bili svjesni svog identiteta i koji su bili ljudi od integriteta, znali su uspješno na pravi način oblikovati svoje društvo u svom vremenu! Nadajmo se da će tako biti i u budućnosti.